

Mål for hjorteviltforvaltningen i Skien kommune

2022-2025



Vedtatt av Skien bystyre den 03.03.22

Ajour pr. 04.01.22

Innhold

Bakgrunn.	3
Overordnede kommunale mål:	3
Elg	3
Status i Skien kommune	3
Elgbeitetaksering.	4
Mål for elgforvaltningen.....	4
Delmål elg.....	5
Hjort.....	6
Status i Skien kommune	6
Mål for hjorteforvaltningen.....	6
Delmål hjort.....	7
Bestandsplaner for elg og hjort.	7
Krav til bestandsplanen	8
Rådyr.....	8
Status.....	8
Mål rådyr	9
Delmål rådyr	9
Vedlegg.....	10
Utvikling elgstammen.....	10
Resultater beitetaksering 2019.	15
Utvikling hjorteviltstammen.....	17
Virkemidler	18
Minsteareal.....	18
Bestandsplaner	18
Rapportering.....	19

Bakgrunn.

Med bakgrunn i formålsparagrafene i henholdsvis viltloven og naturmangfoldloven skal kommunene i henhold til forskrift om forvaltning av hjortevilt utarbeide mål for den kommunale hjorteviltforvaltningen:

Viltloven (lovens formål):

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1.(lovens formål):

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Hjorteviltforskriften § 3, mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr:

Kommunen skal vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

Overordnede kommunale mål:

Med utgangspunkt i føringene over er det utarbeidet følgende overordnede kommunale mål:

- Skien kommune skal ha biologisk sunne hjorteviltstammer som er bærekraftige med hensyn til beitetilgang og annet biologisk mangfold. Bestandene skal forvaltes slik at konflikter med trafikk, jord- og skogbruksnæringen, private hager og øvrig friluftsliv minimaliseres.
- Innenfor disse rammene skal hjorteviltet forvaltes til det beste for grunneiere, jaktinteresser og som en matressurs.
- Hjorteviltbestandene skal ha en biologisk forsvarlig kjønns- og aldersstruktur, og opprettholde sin naturlige genetiske variasjon.

Elg

Status i Skien kommune

Før årtusenskiftet var elgbestanden i Skien så vidt stor at den ble besluttet tatt noe ned gjennom økt avskyting. Etter årtusenskiftet har bestandsstørrelsen avtatt og anses nå å være liten, men med enkelte geografiske variasjoner.

Kondisjonen på elgene i Skien anses å være relativt dårlig, noe som gjenspeiles i blant annet lave slaktevekter sammenlignet med andre deler av landet. Siden 2019 har det også blitt funnet et urovekkende stort antall døde dyr i terrenget, i tillegg til at det også er avlivet dyr som har vært avkreftede og apatiske. (I perioden mars 2019 til november 2021 er 47 elg funnet døde uten at det er noen klar dødsårsak. I samme periode er det også avlivet flere syke elg). I den forbindelse er det

etablert nær kontakt med veterinærinstituttet i et forsøk på å avklare årsaken til dette høye tallet, men det har ikke lyktes å finne noen klar årsak til dette.

For å få et inntrykk av bestandsutviklinga, og for å finne gode etterprøvbare mål for kommende bestandsplanperioder tas det utgangspunkt i utviklinga de siste 20 årene, med særlig vekt på siste planperiode. For mer detaljert oversikt over aktuelle parametere som underbygger forholdene relatert til bestandsutvikling og kondisjon vises det til vedlegg.

For å få et best mulig grunnlag for å vurdere årsaken til den høye dødeligheten av elg i kommunen må det opprettholdes god kontakt med veterinærinstituttet og det bør lages en best mulig oversikt over hvilke type dyr som blir funnet døde/syke som blir avlivet. Dette inkluderer også tannsnitt for å finne ut den eksakte alderen til dyrene.

Elgbeitetaksering.

I 2019 ble det gjennomført en beitetaksering i kommunene i Telemark i regi av Telemark fylkeskommune. Ut fra takseringsdataene ble det gitt følgende anbefalinger for forvaltningen i kommunene. (Se vedlegg for hele datasettet):

Skien:

«På bakgrunn av svært lave jaktuttak de siste årene antas det at elgtettheten er i svak vekst. Det anbefales en svak reduksjon i elgtetthet med mål om å oppnå et bærekraftig beitetrykk på ROS-artene (rogn, osp og selje). Dette er en forutsetning for å kunne forvente bedret bestandskondisjon på sikt. For å oppnå en svak reduksjon må uttaket de neste årene økes».

Tilbakemeldingene fra jegermiljøet er at man stiller seg skeptisk til disse konklusjonene og tilhørende anbefalinger. Dette med bakgrunn i at man fremdeles opplever bestandssituasjonen i Skien/Porsgrunn som lav (selv om det er noen flekkvise geografiske variasjoner) og derfor ikke ønsker ytterligere nedskytninger av stammen. Det stilles også spørsmål ved om det kan være andre årsaker til den lave kondisjonen på elgstammen enn beitetilgangen.

(En av disse årsakene antydes å være at klimaendringene gir et misforhold mellom næringsinnholdet i plantene og når kalvene går over til planterelatert kost: Pga klimaendringene er vekstsesongen for plantene framskyndet flere uker, mens fødselstidspunktet for kalvene er relativt stabilt. Næringsinnholdet avtar kraftig etter modning og vil pga klimaendringene nå være lavere og gi mindre næring til kalvene enn tidligere. Andre forhold som nevnes er skjevt kjønnsuttak som gir færre attraktive okser for kuene, med påfølgende sein parring og seinere fødte kalver året etterpå mm).

Mål for elgforvaltningen

Med utgangspunkt i statusbeskrivelsen og de overordnede kommunale målene er det ønskelig å etablere en robust og vital elgbestand i kommunen. I NINA rapport 1701, *Avskytingsstrategier for elg og hjort* (<https://brage.nina.no/nina-xmllui/bitstream/handle/11250/2774805/ninarapport1701.pdf?sequence=3&isAllowed=y>) angis forskjellige avskytingsstrategier for hjortevilt ut fra de målene som forvaltningen setter. Ut fra de utfordringene som man har i den kommunale forvaltningen bør kommunen tilstrebe et høyt uttak av kalv og ungdyr og en kjønnsfordeling som ikke er for skjev. Med bakgrunn i dette er det i utarbeidet følgende mål for elgforvaltningen:

- Den negative utviklingen med slaktevekter for kalv skal snus til en positiv trend. Et langsiktig mål er at gjennomsnittlig slaktevekt for kalv skal økes til 60 kg.
- Det bør tilstrebes en god andel av store, eldre okser i bestanden. (Dette må gjenspeiles i planene til bestandsplanområdene).
- Elgforvaltningen skal skje gjennom bestandsplaner og avskytingsplaner, og utformes i tråd med kommunal målsetting og gjeldende lovverk. For å følge opp eventuelle endringer i populasjonen bør de kommunale målene for hjorteviltforvaltningen vurderes hvert 3. år.
- Elgstammen skal på sikt økes, under forutsetning av at en ny vurdering av beitesituasjonen gir grunnlag for dette.
- Det skal gjennomføres en vurdering av beitegrunnet i kommunen i forhold til oppdatert forskning/kunnskap innen 2024.
- Kommunale mål for avskytingen:
 - Avskyting av kalv og ungdyr skal være minimum 60 %, hvorav kalveandelen skal være minimum 40%.
 - Det skal tilstrebes en 50/50 kjønnsfordeling i uttaket av dyr 1,5 og eldre.
- For øvrig vises det til konkretisering av delmål i kapittel Delmål elg under.

Delmål elg.

Tema	Fokusområde	Mål	Status i perioden (2019-21)	Tiltak	Merknad
Produktivitet/ kondisjon	Sett kalv per ku	> 0,70	0,54		Snitt 2019-2020
	Sett kalv per kalvku	> 1,25	1,04		Snitt 2019-2020
	Slaktevekt kalv	> 60 kg	49		Snitt 2019-2020
Trafikk	Viltpåkjørsler	Antall trafikkdrept elg skal ikke overstige 4 dyr årlig.	7	Trafikksikringstiltak i samarbeid med veieier.	
		Antall trafikkdrepte elg skal ikke overstige 5 % av jaktuttaket.	10%	Trafikksikringstiltak i samarbeid med vei-eier.	
Kjønnsfordeling	Sett ku per okse	Antall ku per okse skal ikke overstige 1,5 for kommunen samlet	2,3	Antall hunn-/hanndyr i jaktuttaket	Snitt 2019-2020. Bestandsplanområdene bes vurdere å dreie avskyting av dyr 1,5 år og eldre mot hunndyr for raskt å endre et for skjevt kjønnsforhold.

Aldersstruktur	Snittalder for felte dyr eldre enn 1,5 år.	Opprettholde en gjennomsnittsalder for eldre dyr på minimum 4 år	Ikke registrert	Gjennomføre aldersregistreringer vha tannsnitt-analyser.	
----------------	--	--	-----------------	--	--

Hjort

Status i Skien kommune

I Skien kommune har hjortebestanden enkelte steder økt kraftig de siste 5-10 årene. Dette gjelder spesielt for Valebø og de vestre områdene av kommunen (Kilebygda). Spesielt i Valebøområdet er det registrert store forekomster av hjort på jordene, i tillegg til at antall brølende hjort i brunsten tyder på en tett populasjon. Det er her også meldt om stort beitepress fra hjort på innmark som brukes til husdyr fôr, skader på rundballer og begynnende skader på skog.

Hjortebestanden i Skien kommune har tradisjonelt vært så lav at den ikke har hatt noe særlig fokus sammenlignet med elgjakta. Dette gjenspeiles også i at det historiske statistiske materialet er svært dårlig/mangelfullt, noe som medfører at man følgelig også har et mye dårligere grunnlag for å sette detaljerte mål for forvaltningen av denne arten. Det er derfor svært viktig å få best mulig statistisk grunnlagsmateriale ved at jegerne følger opp registrering av sette og skutte hjorter i hjorteviltregisteret eller appen «sett og skutt». Det er sendt ut informasjon til valdene om hvordan dette gjøres, og det statistiske materialet blir stadig bedre. I vedlegg til rapporten er det vist noe av det statistiske materialet som er tilgjengelig for kommunen.

For hjort viser forskningen at det er viktig å opprettholde forekomsten av store bukker i bestanden for å bevare høye slaktevekter og god kondisjon. For å stoppe/reducere en stedvis akselererende bestandsutvikling er det derfor viktig å legge hovedparten av avskytingen på segmentet kalv, spissbukk og hind – og holde uttaket av store bukker på et lavt nivå. Avskytingen av hjort i Skien kommune har fram til nå vært i form av direkte tildeling til valdene. For sesongen 2021 ble følgende avskyting etter dialog med statsforvalteren lagt til grunn for tildelingen: 30% kalv, 20% spissbukk, 20% av bukk og 30% hind. Det er imidlertid et mål at forvaltning av hjort i framtiden kan gjøres etter bestandsplaner.

Generelt sett anses det som utfordrende å gjennomføre en avskyting som kan stabilisere/reducere hjortebestanden i kommunen. Fellingsprosenten på hjort i kommunen er svært lav, og har de to siste årene ligget på 13,5 % i snitt. Dette tilsier at et lavere minsteareal nok ikke er nøkkelen for å redusere bestanden. En måte å løse dette på er at forvaltningen skjer gjennom bestandsplaner og at valdene i løpet av jakta fordeler uutnyttede fellingstillatelser internt i valdet til områder med største bestander og med størst skader på skog og jordbruk.

Mål for hjorteforvaltningen

- Hjorteforvaltningen i Skien kommune skal skje gjennom bestandsplaner og avskytingsplaner.
- Avskytingsplanene skal i løpet av jaktseasonen gi mulighet for å omfordele deler av ubenyttet kvote til de deler av valdet som har størst skader av hjort eller der bestandene er størst.
- Det bør tilstrebes en god andel av store bukker i bestanden. Dette skal gjenspeiles i planene til bestandsplanområdene. (Med utgangspunkt i innspill fra hjorteoppdrettere defineres en stor

bukk som et dyr med mer enn 12 takker, og en slaktevekt på minst 120 kg tidlig i sesongen, vekten reduseres for øvrig mye i løpet av brunsten).

- Hjortebestandens størrelse skal tilpasses slik at konflikter tilknyttet beiteskader på innmark og skogskader unngås i størst mulig grad. (Bør tilstrebes gjennomført via ordinær jakt. Skadefelling skal kunne gjennomføres ved akutte skadesituasjoner der målet er å ta ut konkrete skadegjørende individer).
- Kommunale mål for avskytingen:
 - Uttak av voksen bukk skal være på maks 20 %, (NB! Merk hjorteviltforskriftens bestemmelser om at man skal presisere spissbukk i bestandsplanen).
 - Uttak av kalv skal være på minimum 30 %.
 - For øvrig vises det til konkretisering av mål i kapittel Delmål Hjort nedenfor.

Delmål hjort

Tema	Fokusområde	Mål	Status i perioden (2019-21)	Tiltak	Merknad
Produktivitet/kondisjon	Sett hjort-data og Slaktevekter	Økt kunnskap og bedre registrering		Stimulere til bedret registrering av data fra jegerne (sett hjort, slaktevekter mm).	
	Slaktevekt Kalv	> 25 kg	28	Spare store bukker i bestanden.	Utgangspunkt vekt pr. 10.9, (første 4 mnd legger de på seg i snitt ca 350 gr/dag, de neste 10 mnd ca. 40 gr/dag).
	Slaktevekt Spissbukk	> 50 kg	52	Spare store bukker i bestanden.	Slaktevekter i områder med god mattilgang ligger i området 40-55 kg.
Skader på skog og innmark	Skog og jordbruksarealer	Beiteskader på skog og innmark skal holdes på et akseptabelt nivå		-Primært ved økt avskyting gjennom jakt. I helt spesielle tilfeller benytte Skadefelling. -Vurdere kursing for at jegerne skal bli flinkere til å ta ut hjort.	Utfordrende å definere «akseptabelt nivå», men en indikator kan være innspill fra bønder/grunneiere.
Trafikk	Vilt påkjørsler	Antall trafikkdrepte hjort skal ikke overstige 5 % av jaktuttaket	6 %	Økt avskyting Reduksjon i tetthet Trafikksikringstiltak	Antall trafikkdrepte hjort er i snitt 2 stk/år i perioden.

Bestandsplaner for elg og hjort.

Valdene skal utarbeide en realistisk avskytingsplan basert på kriteriene i kommunal målsetting og lokale mål. Dersom planområdene ikke evner å ta ut en tilnærmet riktig

kjønnsfordeling av 1,5 åringer og eldre dyr kan kommunen trekke tilbake godkjenningen av planen og pålegge et økt uttak av kalv.

Krav til bestandsplanen

- Planen skal beskrive ulike mål og virkemidler som bestandsplanområdet har for kommende planperiode. Planen skal være basert på kommunal mål og gjeldende lovverk (j.fr. hjorteviltforskriftens §15).
- Planen skal inneholde en evaluering av avskytingsresultat fra foregående planperiode, i henhold til kommunale- og egne mål.
- Planen skal inneholde lokale regelverk og en lokal tilpasset avskytningsplan for kommende planperiode.
- Planen skal pålegge jegere/rettighetshavere å gjennomføre ulike former for registreringer, slik som slaktevektregistrering, tanninsamling og sett elg/hjort registrering mv.
- For å sikre best mulig statistisk materiale skal all rapportering av sett og skutt hjortevilt gjøres elektronisk av den enkelte jeger/jaktlag.
- Nedklassifisering av dyr i bestandsplanen vil ikke bli godkjent.

Rådyr

Status.

I Skien kommune anses rådyr bestanden å ha hatt en stor økning de siste 10 årene. En av årsaken til denne økningen antas å være klimaendringene som gir mildere vintre med mindre snø og større overlevelse av dyrene. Økningen merkes mest i de bynære strøkene, samt i områder preget av høy andel kulturlandskap. Den høye rådyr bestanden i bynære områder medfører også at antall viltkollisjoner der rådyr er involvert er høyt.

Viltpåkjørsler har negative effekter ved skader på både kjøretøy og personell ved eksempelvis unnamanøvre. Viltkollisjoner medfører også store dyrevelferdsmessige konsekvenser ved at dyr blir skadet i møte med biler. Kommunen opplever i den sammenhengen alt for ofte at det observeres at folk kjører på rådyr uten å melde fra om dette. Ved flere anledninger er det funnet dyr med flere brukne bein som har ligget og lidt i flere dager, uten at dette kan relateres til en situasjon der det er meldt fra om påkjørsel av rådyr. Ettersøk av trafikkskadede rådyr er tids- og kostnadskrevende og gir kun utgifter og ingen inntekter til viltfondet. For hvert rådyr som blir registrert drept via viltpåkjørsel er det flere som blir friskmeldt/ikke funnet: Dette tilsier at antall trafikkdrepte rådyr ikke gjenspeiler de arbeidsinnsatsen til ettersøkspersonellet.

Konfliktnivået ved at rådyr beiter på kirkegårder og i private hager er også merkbart i mange tettstedsområder der det er mye rådyr. Slike bestander har ofte høy toleransegrense for folk, og siden de er i områder nær bebyggelse blir de ikke desimert gjennom ordinær jakt.

I slike områder kan kommunen vurdere uttak av hjortevilt utenom ordinær jakt, men da i tråd med naturmangfoldloven § 18. Det er en utfordring at mange synes at det er hyggelig med rådyr i tettbygde strøk og med bakgrunn i dette ikke ønsker en bestandsreduksjon i slike områder. I den sammenhengen er det imidlertid viktig å gjøre folk oppmerksomme på dyrenes lidelser ved påkjørsler og at hendelser der dyr blir liggende og lide vil bli færre ved en mindre rådyrbestand i bolignære områder.

Rådyrvald som disponerer et tellende areal på minimum 20 ganger minstearealet (se vedlegg for forklaring av minsteareal), eller minst 10 000 daa, kan etter hjorteviltforskriftens § 20 tildeles fellingstillatelsen som kvotefri jakt. Et bestandsplanområde for elg eller hjort der valdene også er godkjente som rådyrvald, kan søke kommunen om kvotefri jakt på rådyr dersom bestandsplanområdet oppfyller arealkravet som nevnt over. Kommunen kan kreve at jaktrettshaverne utarbeider en avskytingsplan før kvotefri jakt på rådyr tildeles.

Mål rådyr

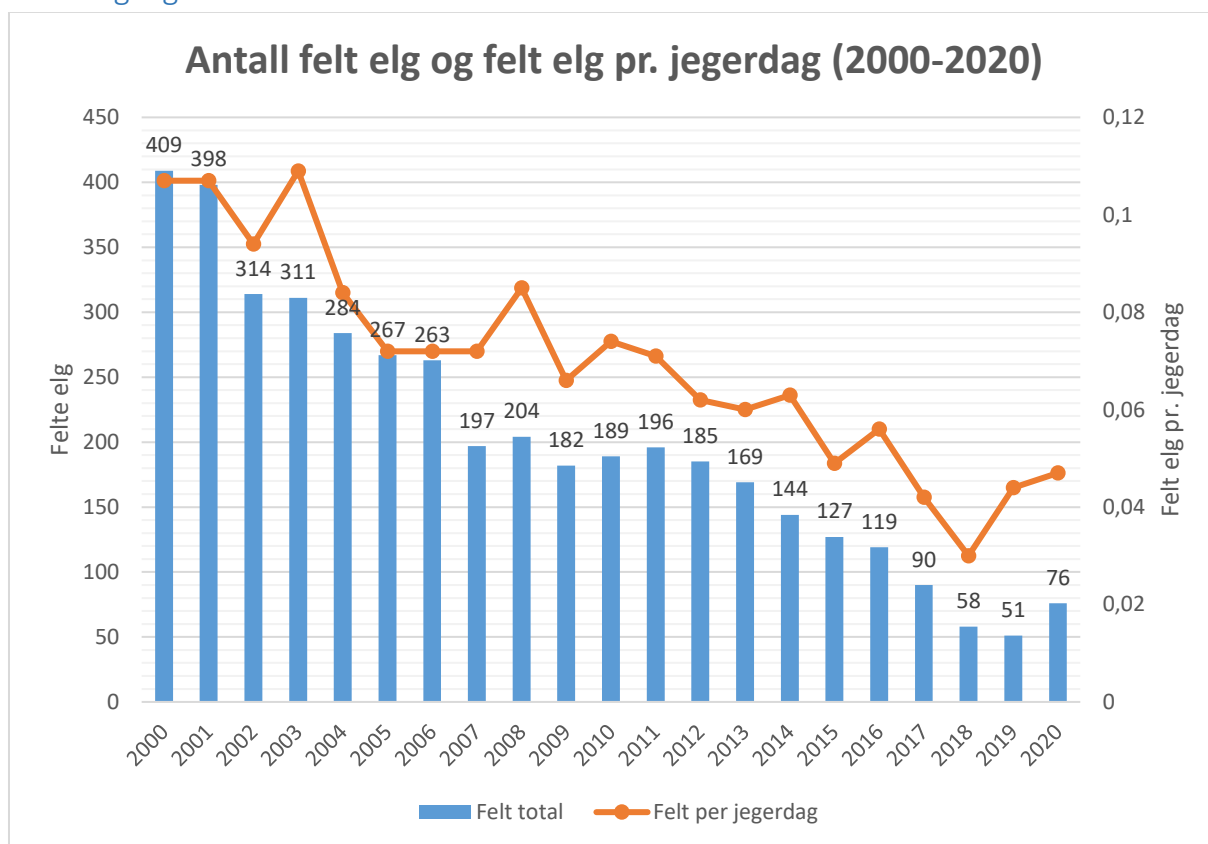
- Det skal tilstrebes en rådyrbestand som minimalisere konfliktnivået med hageiere/kirkegårder og som lokalt tilpasses trafikksituasjonen og fare for viltpåkjørsler.
- Det bør tilstrebes et normaluttak på ca. 50 % kalv, 25 % eldre bukk og 25 % eldre geit.
- Ved bestandsoppbygging eller reduksjon vil andre uttaksprofiler være aktuelle.

Delmål rådyr

Tema	Fokusområde	Mål	Status i perioden (2018-20)	Tiltak	Merknad
Produktivitet		Bestanden av rådyr skal reduseres noe i de bynære områdene.	Antas å ha økt i perioden	1. Økt samarbeid mellom rettighets-havere. 2. Økt elektronisk rapportering. 3. Vurdere justering av minsteareal. 4. Vurdering av kvotefri jakt i tråd med Hjorteviltforskriftens § 20.	
Trafikk	Viltpåkjørsler	Antall rådyrpåkjørsler i kommunen skal reduseres.	Snitt på 59 stk trafikkdrepte dyr/år	Forebyggende trafikktiltak i utsatte områder, samt reduksjon av rådyr tettheten i spesielt utsatte områder.	Bestandsreduksjon gjennom ordinær jakt eller uttak etter NML § 18 punkt c. NB!!
		Antall trafikkdrepte rådyr skal ikke overstige 10 % av jaktuttaket	14 %	Gjennomføre viltpåkjørselstiltak og redusere bestanden i utsatte områder.	

Vedlegg

Utvikling elgstammen



Figur 1. Antall felt elg og felt elg pr. jegerdag i perioden 2000-2020.

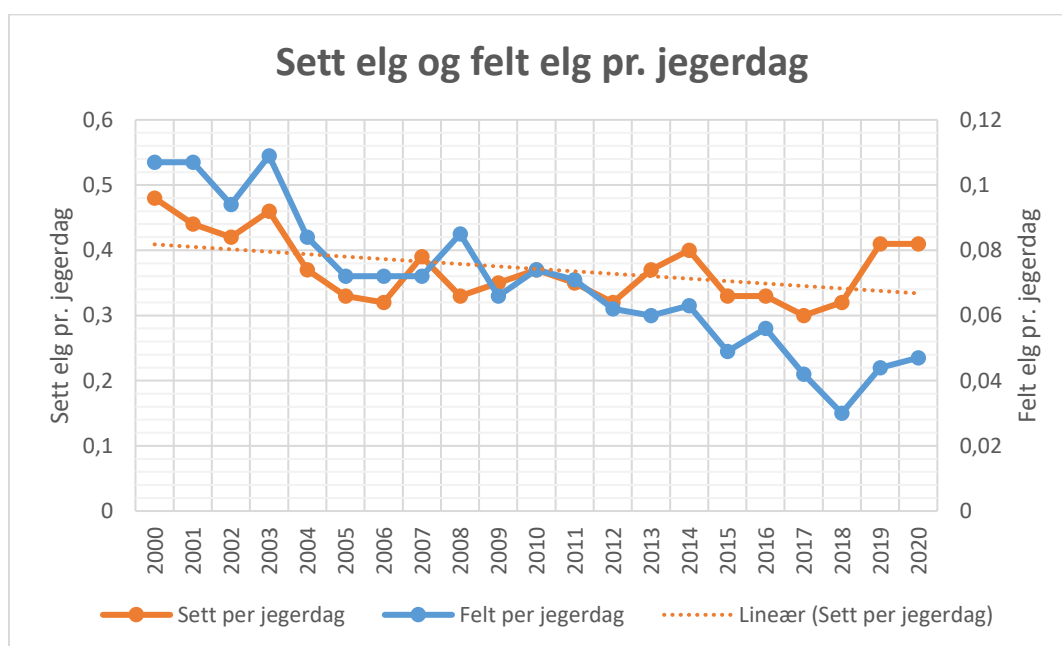
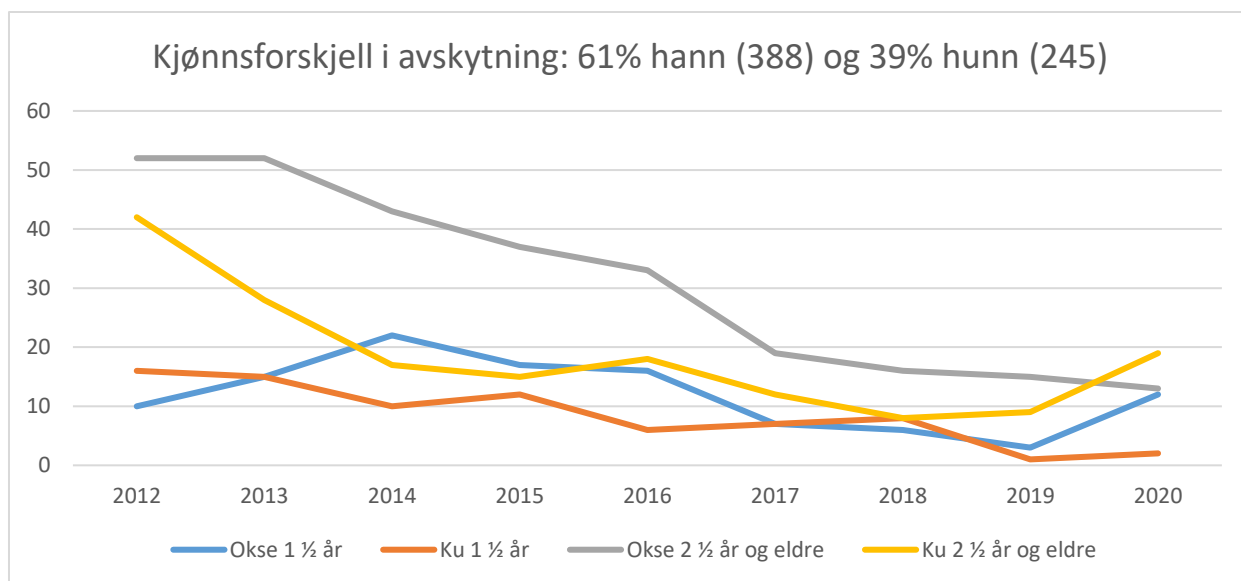
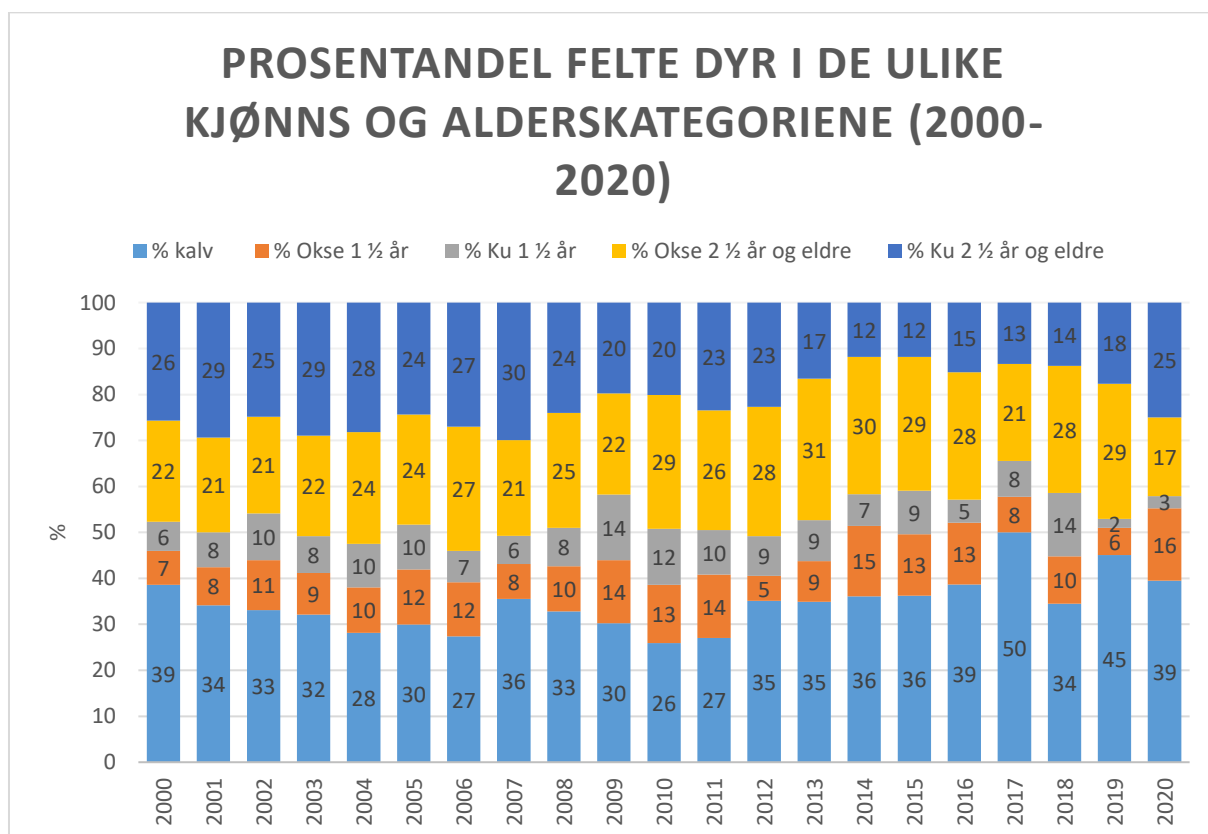


Fig. 2 Sett elg pr. jegerdag og felt elg pr. jegerdag det enkelte år i perioden 2000 til 2020.



Figur 3. Kjønnsfordeling avskytning i perioden 2012-2020.



Figur 4. Prosentandel av de ulike kjønn og alderskategoriene i avskytingen.

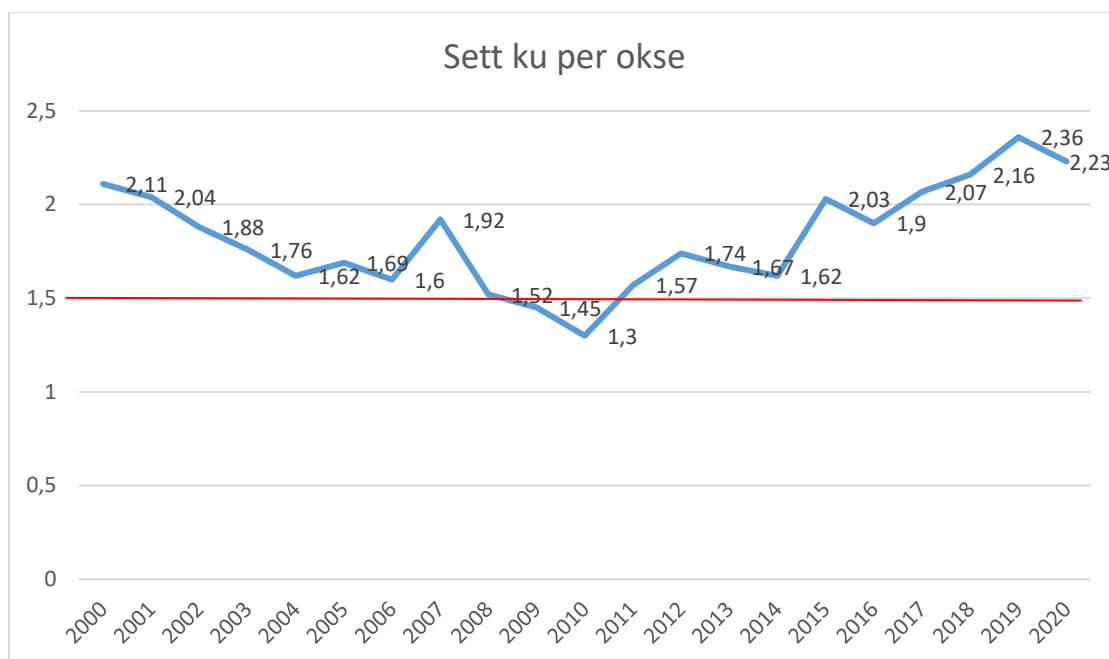


Fig. 5 Sett ku per okse sier noe om forholdet mellom antall kuer i populasjonene i forhold til antall okser. Senere tids forskning antyder at det er viktig at kuene har et godt utvalg av voksne okser i bestanden for at de skal kunne velge ut en okse av god kvalitet som de ønsker å parre seg med. Som det framgår av figuren har det i perioden 2010 til 2019 blitt en stadig lavere andel okser i bestanden. Rød linje viser anbefalt kjønnsforhold.

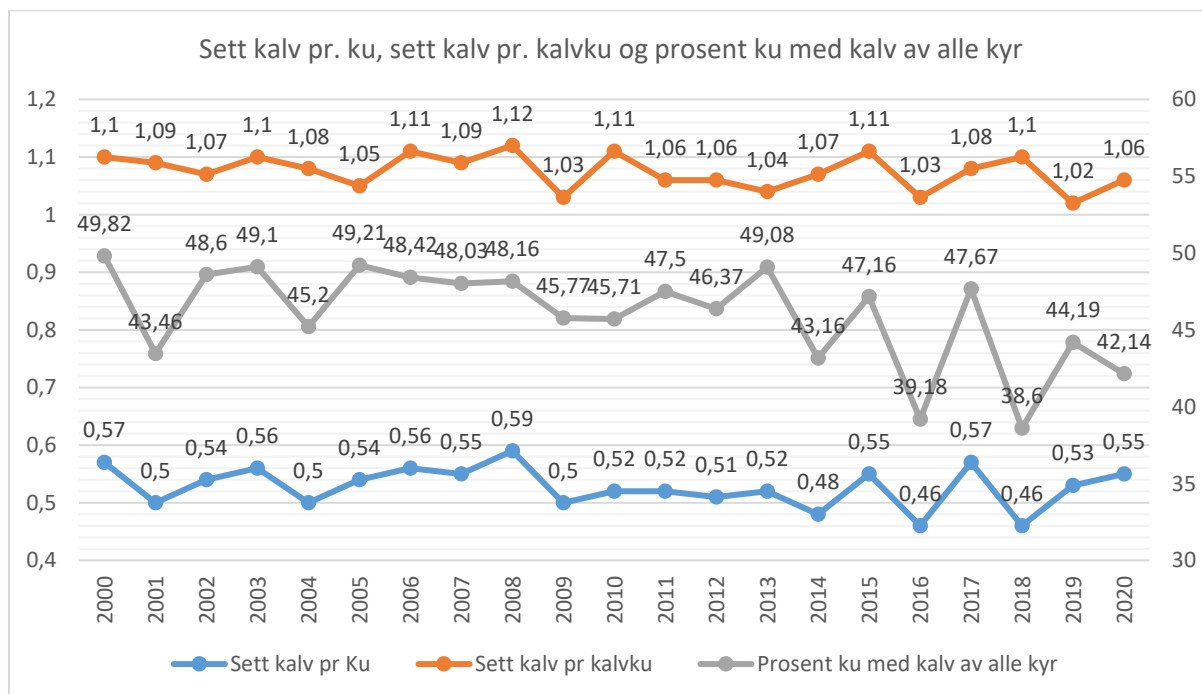


Fig. 6 "Sett kalv pr. ku" og "sett kalv pr. kalvku" er begge viktige indekser for å si noe om produktiviteten i elgbestanden. Indeksen sett kalv pr. kalvku kan variere mellom 1 - 2, hvor 1 betyr at ingen kyr har blitt observert med tvillingkalver, mens 2 betyr at alle kalveførende kyr har blitt observert med tvillingkalver. Siden kalveproduksjonen til kyrne i stor grad er styrt av kroppsstørrelsen, gir tvillingraten et mål på om det er en stor andel eldre, fullt utvokste kyr (over 4 år) i bestanden eller ikke.

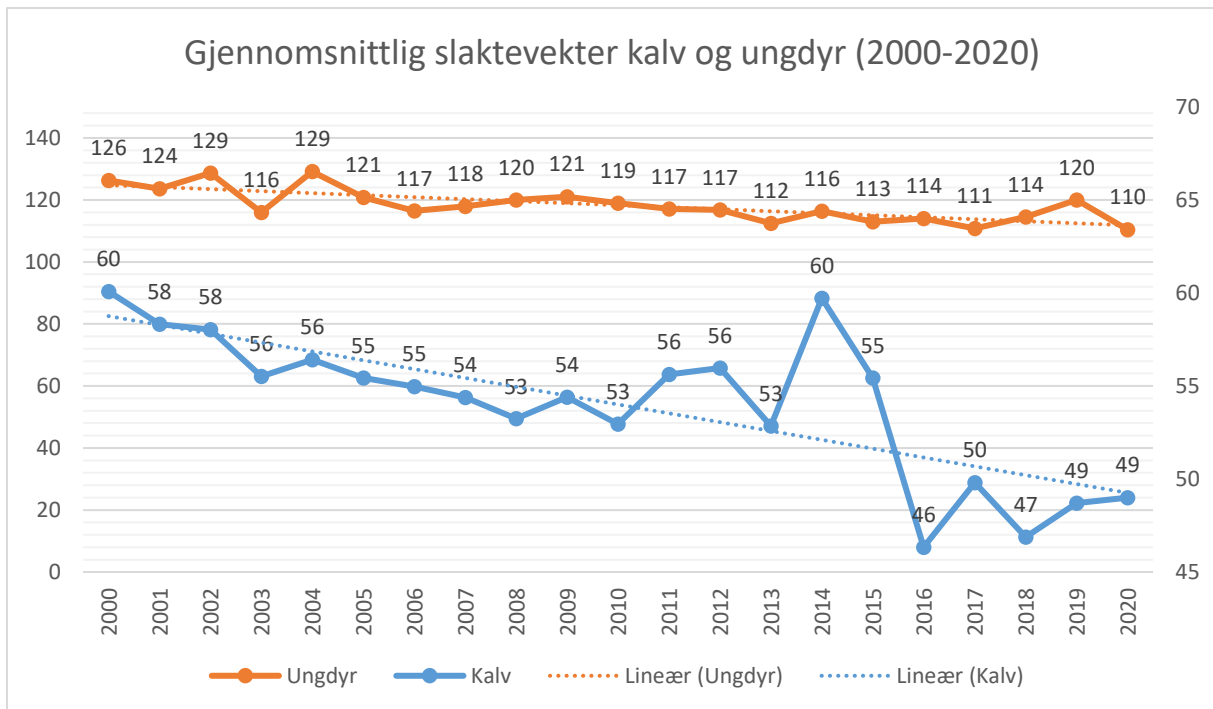
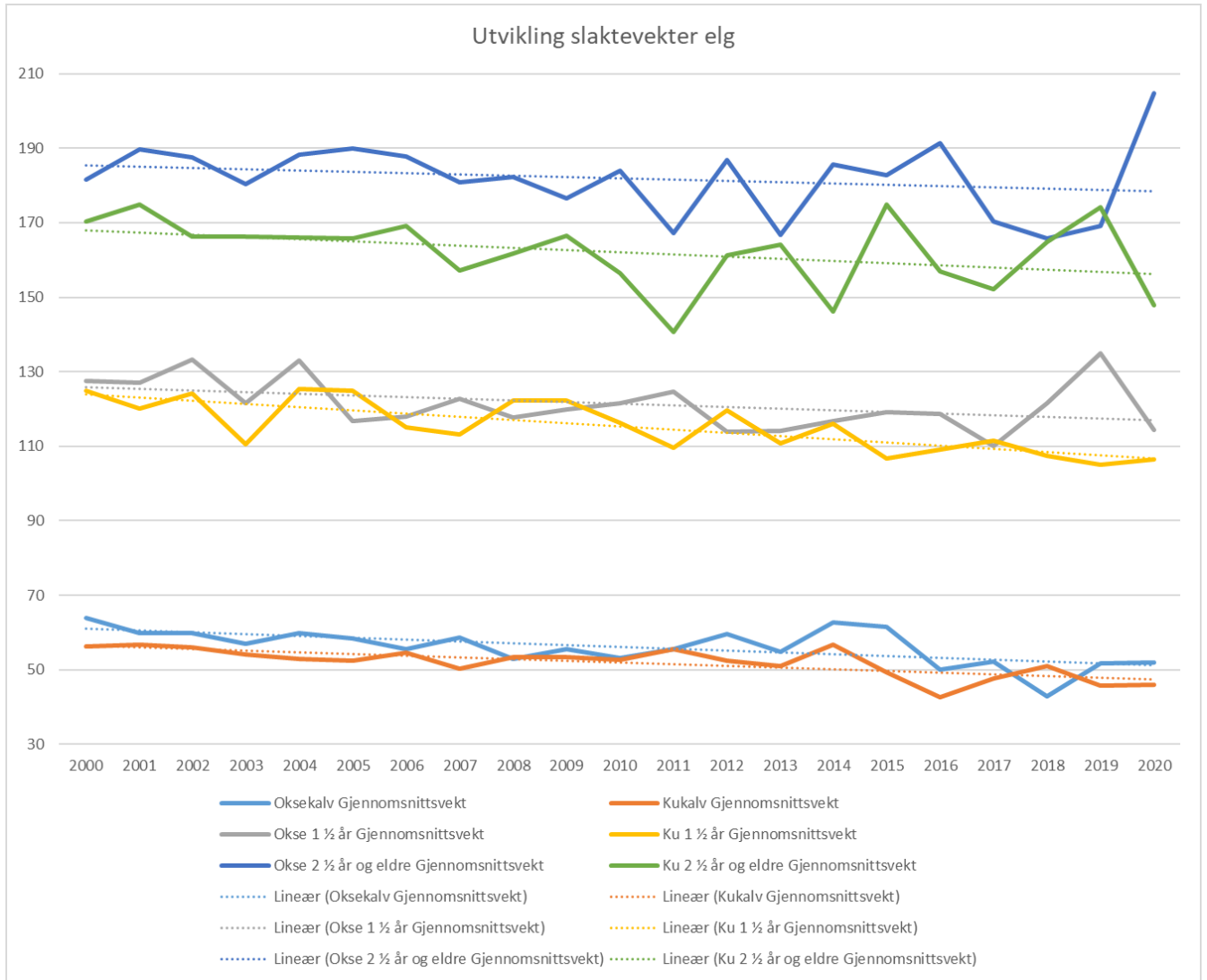


Fig. 7 Gjennomsnittlige slaktevekter for dyr felt under jakt. Vekter på kalver og halvannet åringer kan gi et godt bilde på endringer i bestandskondisjon, mens vektutvikling hos eldre dyr i stor grad er påvirket av hvilke årsklasser som er representert i materialet det enkelte år.



År	Oksekalv		Kukulv		Okse 1 ½ år		Ku 1 ½ år		Okse 2 ½ år og eldre		Ku 2 ½ år og eldre	
	Gjennomsnittsvekt	Antall	Gjennomsnittsvekt	Antall	Gjennomsnittsvekt	Antall	Gjennomsnittsvekt	Antall	Gjennomsnittsvekt	Antall	Gjennomsnittsvekt	Antall
2000	63,87	78	56,3	81	127,59	27	124,96	26	181,7	93	170,27	105
2001	59,87	82	56,79	52	127,09	32	120,23	30	189,8	81	174,92	115
2002	59,95	41	56,1	63	133,21	34	124,16	32	187,64	66	166,37	79
2003	56,91	55	54,14	44	121,54	28	110,48	25	180,44	68	166,3	89
2004	59,88	16	52,95	21	133	12	125,29	17	188,32	44	166,1	40
2005	58,41	39	52,46	39	116,78	27	124,78	23	189,85	59	165,68	63
2006	55,43	30	54,5	42	117,94	31	115,11	18	187,71	70	169,18	71
2007	58,57	28	50,18	38	122,79	14	113,18	11	180,82	44	157,24	55
2008	53	24	53,48	25	117,75	16	122,22	9	182,39	38	161,8	41
2009	55,51	43	53,29	7	119,96	24	122,2	15	176,6	40	166,61	33
2010	53,2	20	52,72	25	121,62	21	116,33	21	183,92	26	156,47	17
2011	55,62	29	55,63	19	124,56	25	109,59	17	167,25	8	140,57	7
2012	59,57	28	52,37	35	114	11	119,64	14	186,79	29	161,21	24
2013	54,79	29	50,93	28	114,2	15	110,75	16	166,69	16	164,09	11
2014	62,8	25	56,65	26	116,68	22	116,11	9	185,67	15	146,14	7
2015	61,61	18	49,27	26	119,24	17	106,78	9	182,76	34	174,8	15
2016	50,06	16	42,61	28	118,77	13	109,17	6	191,5	32	156,88	17
2017	52,1	21	47,52	21	110,14	7	111,4	5	170,26	19	152,1	10
2018	42,77	13	51	6	121,6	5	107,38	8	165,69	16	164,88	8
2019	51,67	9	45,75	12	135	1	105	1	169,07	14	174,14	7
2020	52	9	46	11	114,4	10	106,5	2	204,9	10	147,75	12

Fig. 8 Figuren med tilhørende tabell viser utviklingen i slaktevekter for elg i perioden 2000 til 2020.

Resultater beitetaksering 2019.

Nedenfor er oppsummering og anbefaling fra elgbeitetakseringen i 2019 gjengitt:

Skien

Elgdata

Bestandsutvikling og fellingstall: Det ble under jakta i 2018 felt totalt 58 elg i Skien kommune, hvorav 20 kalver, 14 ungdyr og 16 okser og 8 kyr. Antall elgfellinger (og jaktpresset) har sunket markant de siste årene, fra 119 felte dyr i 2016 til 58 i 2018. Det ble i 2018 observert 0,32 elg per jegerdag. Sett per dag indeksen har ligget på samme siden 2015 (Figur 38 venstre del).

Bestandskondisjon: De observerte kalve- og tvillingratene for perioden 2016 – 2018 var i snitt hhv. 0,50 og 1,07. Gjennomsnittlige vekter for kalv og ungdyr i samme periode var hhv. 47 kg og 113 kg (Figur 38 venstre del). Bestandskondisjonen må betegnes som lav, med negativ trend de siste årene.

Elgbeitetaksering 2019

Plantetetthet: Det ble i snitt registrert 91 furu, 189 bjørk, 156 ROS og 100 gran per daa (Figur 38 høyre del). Årets planteantall for furu, bjørk og ROS artene er samlet 436 per daa, noe som er betydelig lavere enn planteantallet registrert ved taksten i 2009. Det er ikke registrert gran ved tidligere takster.

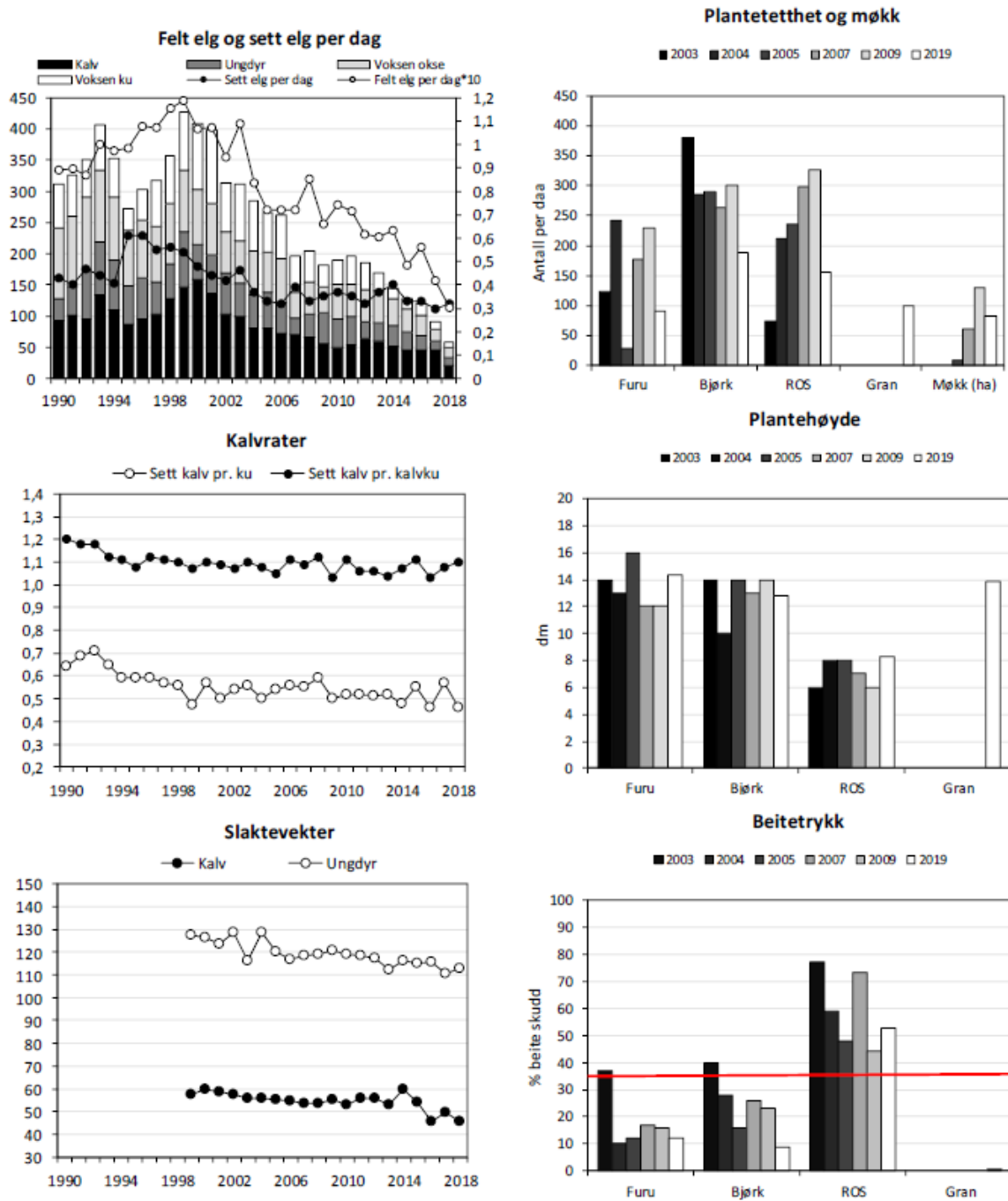
Plantehøyde: Gjennomsnittlig plantehøyder i 2019 var 14,3 dm for furu, 12,8 dm for bjørk, 8,3 dm for ROS og 13,8 dm for gran. ROS-artene var noe høyere enn ved tidligere takster, mens øvrige arter ligger på nær samme nivå som registrert tidligere.

Mokk: I 2019 ble det i snitt registrert 8 mökkhauger per daa. Dette er en nedgang på 5 mökkhauger per daa fra taksten i 2009, da det ble registrert 13 mökkhauger per daa.

Beitetrykk: Uttaksprosenten var i 2019 for furu 12 %, bjørk 9 %, ROS 53 % og gran <1 % (Figur 38 høyre nedre del). Beitetrykket er redusert for både furu og bjørk sammenlignet med tidligere takster, mens uttaksprosenten på ROS-artene gikk noe opp fra taksten i 2009 da denne lå 44 %. Grana er i praksis ubeita.

Anbefaling

På bakgrunn av svært lave jaktuttak de siste årene antas det at elgtettheten er i svak vekst. Det anbefales en svak reduksjon i elgtetthet med mål om å oppnå et bærekraftig beitetrykk på ROS-artene. Dette er en forutsetning for å kunne forvente bedret bestandskondisjon på sikt. For å oppnå en svak reduksjon må uttaket de neste årene økes.



Figur 38. Antall felte elg, sett elg per dag samt felt elg per dag*10 (øvre venstre delfigur), kalve- og tvillingrater (midtre venstre delfigur) og slaktevekter for kalv og ungdyr (nedre venstre delfigur) i perioden 1990-2018. Gjennomsnittlig planteantall og møkk per ha (øvre høyre figur), gjennomsnittlig planthøyde i dm (midtre høyre figur) og uttaksprosenten (nedre høyre figur) i takserte bestand i Skien 2019 ($n = 25$) sammenlignet med tidligere år. Kritisk beitenivå, 35 % er vist med vannrett, rød strek i nedre høyre figur.

Figur 9. Utdrag fra beitetakseringen i 2019, Skien kommune. Kilde: FAUN RAPPORT R20 | 2019 |

Utvikling hjorteviltstammen

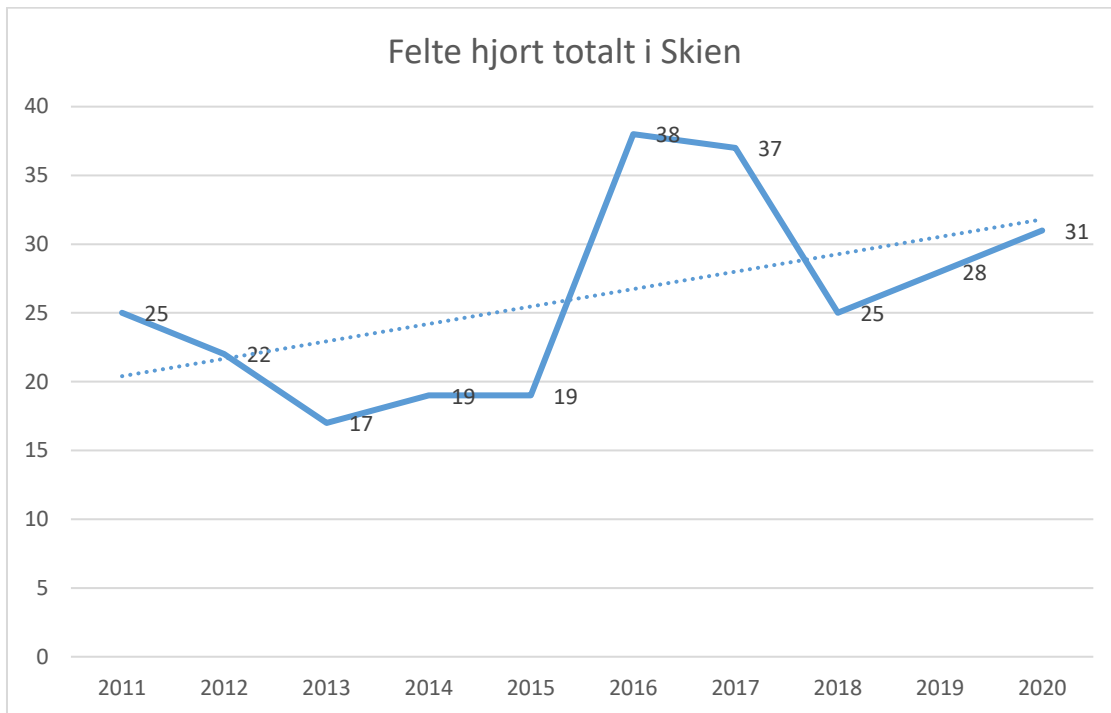


Fig. 10 Oversikt over felte hjort i Skien kommune i perioden 2011-2020.

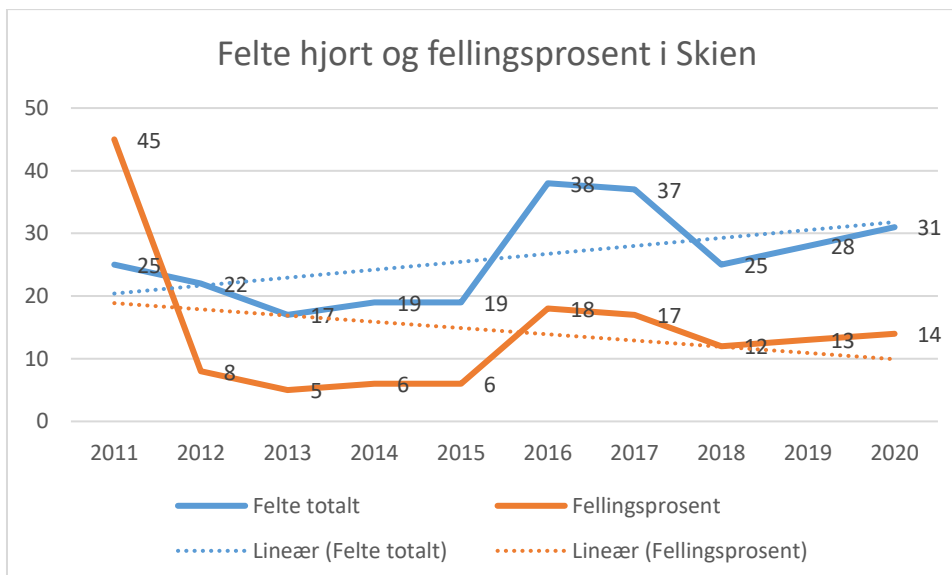


Fig 11 Tildelte dyr, felte dyr og fellingsprosent i perioden 2011-2020. Det er kun er tatt ut en svært liten andel av de dyrene som tildeles, noe en fellingsprosent på rundt 13 % de siste årene tyder på: Dette anses å ha bakgrunn i en svært flekkvis fordeling av hjort i kommunen, samt lav interesse/ kompetanse på uttak av denne arten sammenlignet med elgjakt. Det vil være en stor fordel å ha felles vald for elg og hjort –men viktig med mulighet for å omfordele ubenyttede fellingskvoter internt i valdet til områder med mye hjort/stort skadepotensiale.

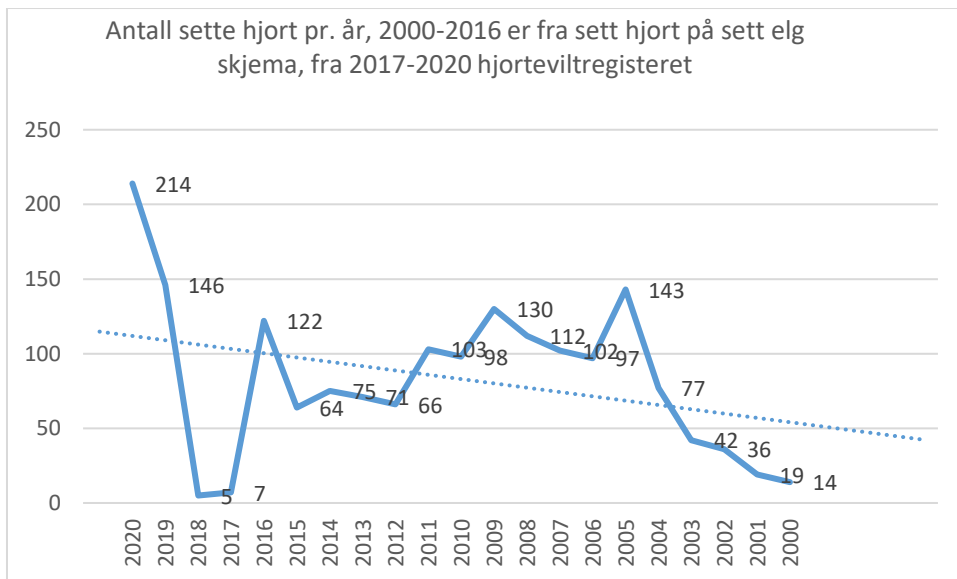


Fig. 12 Oversikt over sette hjort i perioden fra 2000 til 2020. Her må det bemerkes at det statistiske materialet for hjort er **svært dårlig**, og at det nok først er fra 2019/2020 og videre framover at det statistiske materialet vil kunne ha noen særlig utsagnskraft. (NB! merk at tidsaksen er snudd i forhold til figurer tidligere i rapporten. dette skyldes tekniske utfordringer).

Virkemidler

Minsteareal

Minsteareal i forbindelse med defineres i hht. hjorteviltforskriftens § 2 som størrelsen på det arealet som skal legges til grunn for beregning av antall fellingstillatelser. Minstearealet fastsettes av kommunen ut fra bestandssituasjonen for artene i kommunen. Tildelingen av antall dyr gjøres ved at det arealet som valdene har fått godkjent av kommunen til jakt deles med minstearealet for den respektive arten. Ved store bestandsmessige variasjoner kan kommunen endre minstearealet for å endre uttaket, men dette skal gjøres i form av en forskriftsendring. Kommunen kan også ved enkeltvedtak fravike minstearealet med opptil 50 % for ett år av gangen, dersom det foreligger spesielle/ekstraordinære forhold.

Minsteareal for opprettelse av vald for hele kommunen for elg, hjort og rådyr er presentert i tabell under.

Minsteareal for tildeling av fellingstillatelser for elg, hjort og rådyr i Skien kommune

Kommune	Minsteareal (daa)		
	Elg	Hjort	Rådyr
Skien.	3000	3 000	250

Bestandsplaner

Vald eller bestandsplanområder som disponerer et tellende areal på minimum 20 ganger minstearealet kan søke kommunen om godkjenning av en flerårig, maksimalt femårig, bestandsplan for elg og/eller hjort.

Bestandsplanen skal inneholde mål for bestandsutviklingen, i samsvar med kommunens mål. Bestandsplanen skal også inneholde en plan for den årlige avskytingen i antall dyr, som et minimum fordelt på kategoriene kalv, voksne hunndyr og voksne hanndyr, samt spissbukk for hjort.

Rådyrvald som disponerer et tellende areal på minimum 20 ganger minstearealet eller minst 10 000 dekar kan etter søknad tildeles fellingstillatelse for rådyr som kvotefri jakt. Før kvotefri jakt på rådyr tildeles krever kommunen at jaktrettshaverne utarbeider en avskytingsplan som skal godkjennes av kommunen i henhold til kommunal målsetting.

Rapportering

- Alle jaktfelt plikter å levere korrekt utfylte «sett elg» og «sett hjort» skjemaer etter endt jakt. For jaktfelt som kombinerer hjort og elgjakt føres både «sett hjort» og «sett elg» parallelt. For å sikre at opplysningene blir så nøyaktige som mulig, bør en fylle ut sett elg og sett hjort etter hver jaktdag. Det oppfordres til å benytte www.settogskutt.no eller appen «sett og skutt» for digital rapportering.
Det er også mulighet for at den enkelte jeger kan rapportere antall skutte rådyr elektronisk. For å gi et best mulig statistisk grunnlag for forvaltningen er det viktig med at alle som deltar jakt etter hjortevilt gjennomfører elektronisk rapportering.
- Alle dyr skal veies nøyaktig på samme måte fra år til år og samtlige slaktevekter for elg og hjort skal rapporteres til kommunen. Fratrukk for veiing samme dag: 3 %, dagen etter; 2 %, to dager etter: 1 % - deretter ingen fratrukk.

For øvrig legger hjorteviltforskriften, forskrift om utøvelse av jakt og fangst og annet gjeldende lovverk føringene for den generelle jaktutøvelse og rapportering.